

ДОБРИ НЕМИРОВ

КЛЮЧЪТ ЗА ЖИВОТА

chitanka.info

Най-после една вечер татко се върна в къщи зарадван. Намерил ми работа. Казвам „най-после“, защото през цялата есен той срещаше само отказ. Не можах да помогнат нито приятели, нито познати. И ето сега, когато влезе зимата и ние усетихме страшните закани на виелицата, татко отвори вратата не навъсен и не тъжен. Лицето му беше весело, очите му светеха.

— Хайде, Дочко, утре на работа!

Аз подскочих.

— Къде? — попита възрадвана мама.

— Къде? — извиках и аз в същото време.

— От утре ставаш писар при адвоката Васил Дочев.

Объркахме се от радост. Ще ми плаща трийсет лева на месец. Трийсет лева! Че кой днес взима толкоз пари току-тъй? Какво са трийсет лева? Хе, на трийсет места по един лев? Нови, чисти, звънтящи, сребърни левове! Или пък на шейсет места по петдесет стотинки! В главата ми забръмчаха чудновати мисли, които никога не са ме спохождали... Тия пари бяха толкова много, че почнах да се плаша да не е сбъркал адвокатът, или пък татко да не е разбрал криво. Не, не е разбрал криво! Той повтори, потрети думите на господаря...

— Как ще му викам на Васил Дочев? — попитах аз, като си представих, че вече съм лице срещу лице с него.

— Ще му викаш господин Дочев — и татко подробно ми разправи как трябва да се държа към него, за да ме хареса, та при добър случай да ми увеличи и заплата.

Наредено — свършено. Утре сутринта, преди да се съмне, ще отида у прошенопоисеца бай Никола, да взема ключа от него и отворя писалището на господин Дочев. Ще помета, ще почистя масите, ще запаля печката и ще чакам адвоката.

Аз забравих всичко наоколо си. В главата ми стоеше високата фигура на господин Дочев, писалището с черните железни врати, улицата, в която бяха наредени едно до друго още десетина писалища, и най-после късокракият плешив бай Никола, който държеше ключа на писалището...

Аз го виждах как е дигнал ръка нагоре и чака да се хвърля, за да грабна тоя чудноват ключ, който трябваше да отвори първите врати на моето бъдеще.

Трябва да стана рано... Да не се успя. Трябва и бай Никола, и господин Дочев да видят, че аз съм работлив и точен... Да ме похвалят, да се порадват на работата ми.

Легнах да спя, но не ме хваща сън. Какво ли ще бъде? Ще седя пред масата и ще пиша нещо... Всички казват, че пиша красиво. Господин Дочев ще види и ще каже: „Браво... много добре, Дочко Ламбев!...“

Обръщам се наляво, надясно, но сън не иде... Колко дълга нощ! Трябва много часове да се прекарат в сън и чак тогава да стане време. О, да може изведнъж да се съмне!

Родителите ми спяха спокойно, а аз се мяхах в леглото си бодър, ококорен, готов цялата нощ да не мигна. Мислите ми ставаха по-будни, поживи. Тридесетте левчета звънтяха непрекъснато в ушите ми, а нощта се беше заковала на едно място, сякаш се беше зарекла никога да не отвори път на деня.

Но дойде час и моите мисли бързо потъмняха... Аз усещах вече, че заспивам... Нека... Ще поспя, догде дойде часът... Дано не се успя... Залюля ме неспокоен сън, пълен със сънища. О! Какво не се мярна пред очите ми. Аз сънувах училището, другарите си, учителите, улицата, игрите... Всичко, което оставаше зад гърба ми, поиска да ми се покаже сега за последен път.

Почувствувах, че трябва да се събудя, но очите ми не се подчиняваха. Те спяха въпреки големия дълг, който лежеше на душата ми. Тя беше вече будна, а тялото спеше. Трябва да се става!... Да се става! Направлям усилие и отварям очи, но те наново се затварят. Стани, стани, приятелю!... Ти трябва да отидеш да вземеш ключа от бай Никола — иначе никога няма да станеш писар...

Надигнах се със страшни усилия. Победих съня... Сега да се облека ли? Добре... Ето, ще запаля лампата... Де е кибритът?

— Дочко, ти ли си?

— Аз съм!...

— Че не е ли рано?

— Не е!... Трябва навреме да взема ключа.

— Запали лампата! Кибритът е на лавичката.

Аз запалих лампата, но кибритът все още гореше в ръката ми. Най-послед, когато пламъчето опари пръстите ми, аз го пуснах.

— Какво правиш, Дочко?

— Нали се обличам?

— Какво е туй обличане? Тикаш си ръцете в панталоните. Ти май, че още спиш?

Аз отворих широко очи и видях, че мама и татко, седнали на постелите си, неспокойно ме гледат.

— Какво ме гледате, ма — не виждате ли, че се обличам?

— Че събуди се хубаво де!

— Ха! Вий пък! — се възпротивих аз и като разкърших снага, енергично се заобличах.

— Не биваше отсега! — каза с нисък глас татко. — Още е дете, а ний сме го подгонили да работи!

— Защо дете? — попита мама недоволна. — Не видиш ли, че му се спи!

— Е, на кого не му се спи?

Да, сънищата не бяха изчезнали от главата ми. Образи на приятели и мигове от игри още стояха пред мене и мъждукащата лампичка напразно се стараяше да ги разбие.

Не... Не бива сън... Буден съм! Не съм дете! На петнайсет години дете бива ли?

Още малко и ще се съмне. Бай Никола чака с ключа. Той се озърта и си мисли: „Къде се дяна туй момче, та не се види? Ето че се съмва, а то ще спи!“ Не! Не спя. Не спя!...

Майка ми ме попита още нещо, но не знам какво отговорих.

Студено! Пръстите на ръцете замръзнаха... Какво ли е отвън!

— Облечи се добре, Дочко! Отвън е страшна поразия!

Стига съм се морил! Нахлузвам своето бяло калпаче с кадифеното дъно и излизам, без да си спомням казах ли сбогом...

Бързам... Студено, ясно, звездно време. Снегът пищи под стъпките ми... Краката ми са изтръпнали... Клепачите са поскрежени и тежат... Спя ли още? Вървя ли, или стоя на едно място? Дохожда минутка, в която не чувам, не виждам, не разбирам нищо. Сякаш изчезвам...

Пред мене от невиделица застава едно грамадно куче.

— Къц, къц, къц!... — произнасям аз и го потупвам по главата с вкочанясалата си ръка. Отминавам го и потеглям... Вървя, вървя, вървя... но пак изчезвам... нито зная къде съм нито разбирам какво

става с мен... Но само един миг. Улицата на бай Никола е близо... Ще взема ключа... Дано не съм закъснял!

Край мене минава Иван — бакалчето от нашата улица...

— Хей, лапе, какво търсиш по туй време из улиците? За тебе съм няма ли?

— Аде бе! — отвърщам аз и отминавам.

„Сън зер! Който отива на работа, за него много сън не трябва!“ — почти изговарям аз и вече виждам, че влизам в улицата на бай Никола. Но и тук се случва същото: аз пак се забравям! Хей, дали не сънувам? Дали всичката история с моето писарство, с тридесетте левчета, със свободата не е сън? Защото ето, че уж вървя, а ми се спи, спи.

Чувам силни удари. Широко отварям очи и виждам, че стоя пред портата на бай Никола. Ръката ми държи желязното чукало на портата и енергично блъска с него. Удар след удар огласят улицата...

Но никой не се обажда! Аз станах бодър. Отворих очи. Тъмна, пуста снежна улица се простираше пред мене... Прозорчетата на бай Никола са тъмни. Ще чакам пак.

Моята бодрост бързо порасна и заедно с това тръпките по гърба ми станаха по-силни и по-бързи.

— Бай Никола! Бай Никола! — завиках аз с всичкия си глас.

Наново удари. Те бяха толкова силни, че прозорецът на една съседна къща се отвори и някой надникна. Като разбра, че моите викове не се отнасяха до него, изръмжа и пак затвори.

Най-после ударите събудиха бай Никола. Той излезе на хаета, наметнат с тъмно одеяло, и извика:

— Кой е там бе!

— Аз съм, бай Никола! Синът на Ламбо. Дойдох да ми дадеш ключа от писалището.

— А бе какво правиш ти! Толкоз рано иде ли се? Часът няма още единайсет!

Той се поколеба малко и добави:

— Щом си дошъл, чакай барем да ти го дам, че да не идваш още веднъж.

Най-после ключът беше в ръката ми!

Ключът! Черен, голям, тежък ключ! О, това не е ключ, а магия, с която се отварят вратите на някакъв друг свят, гдето трудът, мечтите,

желанията, радостите се превръщат в пари, създадени за радост на всички домове. Сега този свят всяка минутка може да блесне пред очите ми — стига да искам.

И аз потеглих към писалището. Не е важно много ли е рано, или не! Аз ще вляза и ще почна работа.

Горд, бодър, и щастлив съм!...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.